

BUDOVA HLAVNÍ POŠTY V PRAZE

Budova Hlavní pošty v Jindřišské

Budova hlavní pošty v Jindřišské ulici v Praze je velkým pojmem. Vedly, vedou a budou sem vést cesty mnoha lidí, kteří především hledají v tomto komplexu domů poštovní služby všeho druhu. Mezi nimi lze velmi snadno identifikovat entitu, která vedle těchto služeb vyhledává prostory k uspokojení svých filatelistických či poštovně historických zájmů. Mezi ně patří prostý nákup poštovních známek či celin, anebo získání dalších artefaktů či příležitostného razítka nebo APOSTu, případně se čas od času zúčastnit na ochozu v prvním patře překrásné haly ozdobené malbami Karla Vítězslava Maška křtů nových poštovních známek, dopisnic či jiných podnětných akcí. Řada lidí si všímá krásy této výzdoby, účelnosti či výzdoby, řada z nich jen projde - ke své škodě. Zastavme se na chvíli v Jindřišské a řekněme si pro své dobro několik zajímavostí o budově.

Začněme historickou kronikou.

Doba Karla IV (1316-1378, český král od roku 1346, císař římský od roku 1355)

Anděl z Florencie, dvorní lékárník Karla IV. zde měl dům a zahradu s léčivými bylinami. Anděl z Florencie je připomínán jako zakladatel systematické lékařské činnosti v Praze. Znak pražským lékárníků je „anděl“.

1743

Postavena klášterní budova s kaplí Zvěstování Panny Marie pro řád celestinek. Budovu navrhl arch. Kilián Ignác Dietzenhofer.

1782

Císař Josef II. klášter zrušil, v roce 1784 byl prodán státu. Byl zde kolkovní úřad a továrna na tabák.

1812

Továrna na tabák přeložena do Kutné Hory, zůstal jen sklad.

1871

Továrna/sklad byl zbořen, vznikla velká parcela. Rozhodnuto postavit zde ústřední poštovní budovu.

1871 – 74

Postavena třípatrová budova s levým dvoupatrovým křídlem, zadní trakt byl přízemní.

1873

Budova se stala sídlem pražské hlavní pošty (s úředním názvem K. u k. Post -Telegrafen - Amt Prag 1 – C. a k. poštovní a telegrafní úřad Praha 1), ale i dalších poštovních institucí . Přestěhovaly se z předchozího sídla v ulici Na Poříčí 4/1035, kde byly v letech 1849 – 1873.

1885

Dostavěno druhé patro předního příčného traktu.

1895

Zadní budova nahrazena třípatrovým příčným křídlem, ve druhém nádvoří vystavěna telefonní věž

(dnes již neexistuje).

1898

Přepážková hala byla upravena, byla zastropena a prosklená. O novorenesanční výzdobu se zasloužil

malíř Karel Vítězslav Mašek (jeho profil viz níže). Tento prostor byl původně dvorem, zajížděly sem poštovní povozy.

1901

Karel Vítězslav Mašek dokončil výzdobu budovy nástěnnými malbami

1922

Vybudována nástavba čtvrtého patra. Celý objekt získal prakticky současnou podobu a byl vybaven možnostmi pro perfektní poštovní služby. Jednou z těchto technických vymožeností byla potrubní pošta , která je odborné veřejnosti a zájemcům dostatečně známa z našich stránek a jiných zdrojů.

1937 – 1939

Plánovalo se masivní rozšíření budovy s tím, že měla vzniknout desetipatrová budova. Projektoval se i podzemní tunel k budově pošty na Masarykově nádraží s odbočkou na Wilsonovo nádraží. Válka tento projekt úplně zastavila.

1996 – 1999

Budova byla generálně rekonstruována a zmodernizována. Dvorana byla v centru hlavního stavebního úsilí s cílem vytvořit moderní pracoviště nabízející cíl zákazníkům Hlavní pošty širokou škálu služeb a vysoký komfort.

I když se tento příspěvek všímá spíše historie místa, kde budova Hlavní pošty stojí, a budovy

samotné, bylo by záslužné zmínit se i šířeji o funkci nového sídla a o různých zajímavostech. Toto nechávám na znalci pražských a českých pošt Jiřím Kratochvílovi, který se k Hlavní poště (případně ke K.u.k.Post-Telegraphen-Amt) velmi podrobně ve své kouzelné knize „Pražské pošty Historie a současnost“, Nakladatelství Libri, Praha 2009, zejména strany 40 – 42 a 165 až 169. Zde se dozvíme plno faktů, mezi nimiž by neměl zapadnout fakt, že „Roku 1998 budovu pošty prohlásilo ministerstvo kultury za „kulturní památku ČR“. Zájemce odkazují na tuto vynikající publikaci.

Jak jsem v předchozím textu uvedl, o značnou atraktivnost tohoto místa se zasloužil Karel Vítězslav Mašek, český malíř, architekt, ilustrátor a vysokoškolský pedagog (1. 9. 1865, Komořany u Prahy – 24. 7. 1927, Praha). V mnohém převýšil i architekty a stavitele Hlavní pošty, o kterých se mezi laickou veřejností prakticky nic neví. Možná proto, že šlo o úřední budovu, která prožila několik zásadních úprav krátce za sebou.

K. V. Mašek patřil mezi významné české představitele symbolismu a secese. Odborníci jej řadí mezi generaci Alfonse Muchy a Lud'ka Marolda. Studoval krátce na pražské Akademii u Františka Čermáka a Antonína Lhoty. V roce 1884 odešel studovat na Akademii do Mnichova, kde studoval u Johann Caspara Hertericha a Alexandra von Wagnera. Roku 1887 odešel s A. Muchou a F. Dvořákem do Francie, kde studoval na Académie Julian u Gustava Boulanger a Julese Lefebvre. Zde jej nadchla technika „pointilismus“, kterou ztvárnil ve svých dílech. Roku 1888 se vrátil zpět do Prahy. Byl též mimořádným posluchačem pražské techniky (obor architektura). Byl členem několika spolků (Škréta v Mnichově, Krasoumné jednoty v Praze). Od roku 1898 působil jako profesor dekorativní malby a ornamentální kresby na Uměleckoprůmyslové škole v Praze. Jeho žáky byli např. Josef Čapek anebo architekt Bohumil Waigant. Kromě malování se věnoval i architektuře a urbanismu. Navrhl např. svou vilu, která upoutá typickými malbami na fasádě. Několikrát vystavoval, i v zahraničí (Paříž). V roce 1893 namaloval obraz Libuše, který je dnes vystaven v pařížském Musée du Louvre. Získal i různé ceny (např. za plakát k Výstavě architektury a inženýrství).

Jeho dílo bylo velmi rozsáhlé – ilustrace, národopisné studie, malování opon pro divadla, malování obrazů, výzdoby interiérů různých budov a nástěnné malby, architektonické návrhy. Jeho dílo přibližují různé internetové portály, ale zejména monografická práce Karolíny Fabelové, Karel Vítězslav Mašek, Eminent – Patrik Šimon, Praha 2002 či práce Jiřího Valenty, Malované opony divadel českých zemí, NIPOS, Praha 2010.

Pro naši nejvýznamnější poštovní budovu v Čechách může být velkou ctí, že její dvoranu vyzdobil tak významný a zkušený umělec.

Zdroje informací:

1/ www.wikipedia.org

2/ www.atlasceska.cz

3/ Kratochvíl Jiří, Pražské pošty Historie a současnost, Libri, Praha 2009

4/ www.amaterskedivadlo.cz

Psáno pro www.kf0015.cz a přidáno: 5. 11. 2014

Ivan Leiš